

Activitats destacades de la Societat Catalana de Química

Conferències Enric Casassas i Fèlix Serratosa

La Societat Catalana de Química (SCQ), com cada any, ha col·laborat en l'organització de les conferències Enric Casassas i Fèlix Serratosa.

La XXIV Conferència Enric Casassas es va celebrar el 10 de desembre de 2024 al campus de l'Escola Tècnica Superior d'Enginyeria Agroalimentària, Forestal i de Veterinària de la Universitat de Lleida (UdL). En la jornada d'enguany, sota el títol *Com anem d'aigua? Recursos, usos i qualitat de l'aigua a les nostres conques*, es van presentar tres ponències: «Canvi climàtic i aigua en conques pirinenques», per Josep Mas Pla, catedràtic d'hidrogeologia de la Universitat de Girona (UdG) i investigador de l'Institut Català de Recerca de l'Aigua (ICRA); «Ús i gestió de l'aigua al riu Segre», per Antoni Palau, professor del Departament de Química, Física i Ciències Ambientals i del Sòl de la UdL, i «Qualitat química de l'aigua en els rius, freàtics i en l'aixeta», per Joan Grimalt, professor investigador de l'Institut de Diagnòstic Ambiental i Estudis de l'Aigua (IDAEA-CSIC) de Barcelona. L'acte va finalitzar amb una taula rodona, moderada per Rosa Maria Poch i Encarna Companys, professores del Departament de Química, Física i Ciències Ambientals i del Sòl de la UdL, en què es va reflexionar sobre l'estat de les conques hidrogràfiques del territori català.

La primera sessió de la 29a Conferència Fèlix Serratosa va tenir lloc a l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ) de Tarragona el 10 de febrer de 2025, amb la conferència del professor Marcos García Suero de l'ICIQ, titulada «Catalytic carbyne transfer to impact skeletal editing and late-stage functionalization», i la del professor Ilan Marek, de l'Institut Tecnològic d'Israel - Technion, titulada «Nucleophilic substitution at quaternary carbon stereocenters». La segona sessió d'aquesta edició es va celebrar l'11 de febrer de 2025 a la Facultat de Química de la Universitat de Barcelona (UB) amb la segona conferència del professor Ilan Marek, titulada «Remote functionalization».

Commemoració del Premi Nobel de Química 2024

El 12 de desembre de 2024, a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), es va celebrar l'acte científic amb motiu de la

commemoració del Premi Nobel de Química 2024, que enguany es va atorgar, a parts iguals, a l'investigador nord-americà David Baker, pel disseny computacional de proteïnes, i a l'investigador britànic Demis Hassabis i a l'investigador nord-americà John Jumper, per la predicció de l'estructura de les proteïnes.

L'acte va ser presidit per Rosa Maria Marcé, vicepresidenta de la Societat Catalana de Química (SCQ). En el transcurs de la celebració, la professora Sílvia Osuna, investigadora ICREA de la Universitat de Girona i experta en el camp de recerca del Premi Nobel de Química del 2024, va pronunciar la conferència «Predicció computacional, revolució real: mètodes per al disseny i predicció estructural de proteïnes». La seva aportació es recull en aquest número de la revista en format d'article amb el títol «La predicció computacional: una revolució real. Mètodes per al disseny i la predicció estructural de proteïnes».

La professora Sílvia Osuna en un moment de la ponència durant l'acte de commemoració del Premi Nobel de Química del 2024. Fotografia cedida per l'IEC.

En acabar la conferència, es van lliurar els diplomes a les persones doctorades a les universitats catalanes en l'àmbit de la química durant el curs 2023-2024. La cloenda de l'acte es va celebrar amb una copa de cava al pati de l'edifici de l'IEC. L'acte, que va ser enregistrat, es troba disponible al canal YouTube de l'IEC (<https://www.youtube.com/watch?v=HrBNmFbx8Hs>).

Els nous doctors del curs 2023–2024, amb membres de la Junta de la SCQ.
Fotografia cedida per Anna de Juan (SCQ).

2a Reunió de Química Teòrica i Computacional de la SCQ

Els dies 27 i 28 de gener de 2025 es va celebrar a la Sala Prat de la Riba de la Casa de Convalescència, seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), la 2a Reunió de Química Teòrica i Computacional (RQTC) de la Societat Catalana de Química (SCQ) amb el mateix objectiu de l'edició del 2023, és a dir, donar visibilitat a la recerca duta a terme als Països Catalans, especialment la dels joves investigadors, en l'àmbit de la química teòrica i computacional. En aquesta edició, com a ponents a les cinc sessions plenàries, es van convidar investigadors formats als Països Catalans però que desenvolupen la seva recerca en institucions europees: Merche Alfonso (Forschungszentrum Jülich, Alemanya); Mònica Calatayud (Universitat de la Sorbona,

Assistents a la 2a Reunió de Química Teòrica i Computacional de la SCQ. Fotografia cedida per l'IEC.

París IV, França); Daniel Escudero (Universitat Catòlica de Lovaina, Bèlgica), Ainara Nova (Universitat d'Oslo, Noruega) i Alberto Roldan (Universitat de Cardiff, Regne Unit). La reunió va tornar a tenir molt bona acollida. S'hi van presentar vint-i-una comunicacions orals, vint-i-cinc presentacions flaix i vint-i-dos pòsters, amb un total de 132 participants. Les xifres demostren la consolidació de la reunió com a punt de trobada de la comunitat de químics teòrics i computacionals dels Països Catalans.

2a Reunió de Química Inorgànica i Organometàlica de la SCQ

La 2a Reunió de Química Inorgànica i Organometàlica (RQIO) de la Societat Catalana de Química (SCQ) va canviar d'ubicació. Es va celebrar a la Sala Paranimf de l'edifici del rectorat de la Universitat Rovira i Virgili, del 5 al 7 de febrer de 2025. Igual que en la reunió del 2023, es va donar el protagonisme a joves investigadors, però també a investigadors sèniors de l'àmbit de la química inorgànica i organometàlica dels Països Catalans. L'edició d'enguany també va ser un èxit d'assistència i de qualitat dels treballs presentats, amb més de cent vint participants repartits en cinc conferències plenàries, vint-i-vuit comunicacions orals, vint-i-sis presentacions flaix i vint pòsters. Les conferències plenàries van ser impartides per reconeguts investigadors internacionals: Per-Ola Norrby (AstraZeneca, Suècia), Eva Rentschler (Universitat Johannes Gutenberg de Magúncia, Alemanya), Alicia Casitas (Universitat Philipps de Marburg, Alemanya), Alicia Forment (Universitat de València), Cathleen Crudden (Queen's University, Canadà). Sembla, doncs, que l'èxit d'aquesta segona edició consolida també la RQIO i en garanteix la continuïtat.

Assistents a la 2a Reunió de Química Inorgànica i Organometàlica de la SCQ. Fotografia cedida per Gregori Ujaque (SCQ).

1a Reunió de Química Orgànica de la SCQ

Seguint la mateixa filosofia amb què el 2023 es van crear la 1a Reunió de Química Teòrica i Computacional (RQTC) i la 1a Reunió de Química Inorgànica i Organometàl·lica (RQIO), els dies 30 i 31 de gener de 2025 va tenir lloc a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), a Barcelona, la 1a Reunió de Química Orgànica (RQO) de la Societat Catalana de Química (SCQ). Aquesta reunió té com a objectiu posar en relleu la diversitat i l'excel·lència de la recerca en l'àmbit de la química orgànica que es duu a terme als Països Catalans. Tot i ser la primera edició, la convocatòria va rebre una excel·lent resposta, amb gairebé cent vint assistents repartits en quatre conferències plenàries, vint-i-sis comunicacions orals, divuit presentacions flaix i vint-i-un pòsters. Les conferències plenàries van ser impartides per quatre referents internacionals en el camp de la química orgànica: Guy C. Lloyd-Jones (Universitat d'Edimburg, Escòcia), Armido Studer (Universitat de Münster, Alemanya), Yoko Yamakoshi (Escola Politècnica Federal de Zúric, Suïssa) i Marc Vendrell (Universitat d'Edimburg, Escòcia).

Cal destacar que, en les tres reunions —RQTC, RQIO i RQO—, hi van participar investigadors vinguts d'arreu del territori català, de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears.

Assistents a la 1a Reunió de Química Orgànica de la SCQ. Fotografia cedida per l'IEC.

XVIII Jornades de Química Verda

Els dies 10, 11 i 28 de febrer de 2025 es va celebrar a la Universitat Rovira i Virgili (URV) la divuitena edició de les Jorna-

des de Química Verda (JQV 2025). Aquestes jornades s'organitzen anualment a la Facultat de Química de la URV amb el patrocini de la Societat Catalana de Química (SCQ) i l'Associació Empresarial Química de Tarragona (AEQT).

Enguany les Jornades de Química Verda van portar per títol *H₂O: molècula vital i recurs finit* i es van centrar a reflexionar sobre l'escassetat de l'aigua que hi ha actualment, la seva gestió i la manera d'assegurar-ne la qualitat mitjançant sistemes d'anàlisi químics monitorats. Al llarg dels tres dies que van durar les jornades es van programar visites a estacions depuradores de l'entorn, conferències, debats i un joc de l'aigua en format de gimcana.

Premis Sant Jordi 2025

La Societat Catalana de Química (SCQ), que, dins el marc dels Premis Sant Jordi de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC), distingeix cada any el millor treball de fi de grau (TFG) de química realitzat per alumnes d'universitats de terres de llengua catalana, va premiar, en l'edició d'enguany, el treball de Carles Alcaide Blaya titulat *Modifying catalytic sustainability: Aromaticity, conceptual DFT and steric mapping*.

L'acte de lliurament dels Premis Sant Jordi 2025 va tenir lloc el divendres 23 d'abril a la Sala Prat de la Riba de la Casa de Convalescència de l'IEC. Teresa Cabré, presidenta de l'Institut, va presidir l'acte, acompanyada de l'abat de Montserrat, Manel Gasch i Hurios.

Acte de lliurament dels Premis Sant Jordi 2025. D'esquerra a dreta: Manel Gasch i Hurios, abat de Montserrat; Carles Alcaide, premiat per la SCQ, i Teresa Cabré, presidenta de l'IEC. Fotografia cedida per l'IEC.

XXXVII Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans, dinovena edició dels Premis de Batxillerat i concurs de vídeos

El XXXVII Debat de Química a l'Institut d'Estudis Catalans es va celebrar el 21 de maig de 2025 a la Sala Pere i Joan Corominas de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). En aquesta edició, la ponent convidada va ser la professora Anna Rigol Parera, del Departament d'Enginyeria Química i Química Analítica de la Universitat de Barcelona (UB), que va pronunciar la conferència «La química al servei de la protecció del medi ambient».

La professora Anna Rigol Parera, de la Facultat de Química de la UB, durant el XXXVII Debat de Química a l'IEC. Fotografia cedida per l'IEC.

Després de la conferència i del debat posterior entre els assistents, es van lliurar els Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química, que anualment atorga la Societat Catalana de Química (SCQ) i que enguany va arribar a la dinovena edició. El tribunal encarregat de seleccionar els treballs premiats va valorar molt positivament tant la quantitat de projectes presentats com l'alt nivell de qualitat demostrada. Els dos primers premis *ex aequo* de la dinovena edició es van atorgar als treballs *La recuperació del fòsfor en aigües residuals: una oportunitat per al futur*, realitzat per Erola Abellà Barniol, de l'Institut Jaume Hugué (Valls), i *Dels raigs còsmics als núvols. Els mecanismes de formació de núvols: recerca i divulgació*, realitzat per Martina Buch Andreu, de l'Institut Jaume Almera (Vilassar de Dalt). També es van concedir dos accèssits a Edna Àvila González, de l'Escola Puigcerver (Reus), pel treball titulat *DSSC: fotoelectroquímica amb pigments naturals per al desenvolupament de cel·les solars*, i a Sandra Jor-

ba Romero i Emma Ruiz Ontoso, de l'Institut Mercè Rodoreda (l'Hospitalet de Llobregat), pel treball titulat *Síntesi verda de nanopartícules d'or i plata*. Deu treballs més van rebre una menció honorífica: els dels estudiants Maria Febas, del Col·legi Claver-Jesuïtes (Lleida); Isaac González, de l'Institut La Sagrada Sant Andreu (Barcelona); Foix Subirós, de l'Institut Eugeni d'Ors (Vilafranca del Penedès); Lisa Carvajal, de l'Institut Josep Brugulat (Banyoles); Miguel Fernández i Enric Lanzas, de l'Institut Aiguaviva (Mollet del Vallès); Laia Noguera, de l'Escola Pia Calella (Calella); Pol Arbolí, de l'Institut Cendrassos (Figueres); Mykola Stefanskyy, de l'Institut Gallecs (Mollet del Vallès); Erika Rubí, de l'Escola Pia (Sitges), i Laia Torrell, de l'Institut Guindàvols (Lleida).

Els guanyadors de la 19a edició dels Premis als Treballs de Recerca de Batxillerat dins l'Àmbit de la Química, amb membres de la Junta de la SCQ. Fotografia cedida per l'IEC.

En aquest mateix acte es van lliurar els premis als guanyadors del concurs de vídeos «Química i medi ambient». La SCQ, davant l'evidència científica del canvi climàtic que afecta tot el planeta, va proposar aquest tema per a l'edició d'enguany amb l'objectiu de reflexionar sobre el paper de la química en la cerca de solucions per a la millora del medi ambient. Es van rebre més de cinquanta vídeos en total. El comitè avaluador va destacar la qualitat i l'originalitat del material presentat. Els guanyadors del concurs de vídeos van ser Ricard Artigas Valcarce, Marc Cortada Ferrerons i Marc Cordero Gironella, de l'Institut Ermessenda (Girona) en la modalitat «ESO», pel vídeo titulat *Menys CO₂, més futur*. En la modalitat «Batxillerat i cicles formatius», el premi es va atorgar a Carmen Lusilla Poza, del Col·legi Cultural Badalona (Badalona), pel vídeo titulat *La química en un material biodegradable*.

Els guanyadors del concurs de vídeos «Química i medi ambient», amb membres de la Junta de la SCQ. Fotografia cedida per l'IEC.

Premis de la Societat Catalana de Química en Recerca, Educació i Divulgació 2025

En la cinquena edició dels Premis de la Societat Catalana de Química (SCQ) en Recerca, Educació i Divulgació, el professor ICREA Daniel Maspoch Comamala, de l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2) de Barcelona, va ser distingit amb el Premi a l'Excel·lència Científica, que reconeix la trajectòria científica en l'àmbit de la química d'un investigador o investigadora que hagi desenvolupat majoritàriament la seva carrera científica en territori català. Els dos premis al Talent Científic Emergent es van atorgar al doctor Marc Garcia Borràs, investigador Ramón y Cajal de la Universitat de Girona, i al doctor José Jaime Baldoví, director del 2D Smart Materials Lab de la Universitat de València, per la seva capacitat de lideratge científic ascendent en l'àrea de la química. El Premi a l'Activitat Divulgadora es va concedir a Xavier Giménez Font, professor de la Universitat de Barcelona, per les seves tasques en la divulgació de la cultura química en tots els àmbits de la ciutadania. Els premis a la Innovació Educativa i a l'Excel·lència Educativa van quedar deserts.

El 26 de juny es va celebrar l'acte públic de lliurament dels Premis de la SCQ a la Sala Pere i Joan Corominas de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC). L'acte va estar presidit per Gregori Ujaque, president de la SCQ. Tots els premiats van poder assistir-hi presencialment, excepte el doctor Marc Garcia Borràs, que es va incorporar en línia a l'acte en estríming. L'acte, que va ser enregistrat, es troba disponible al canal YouTube de l'IEC (<https://www.youtube.com/watch?v=wFyPqdoRWSA>).

Acte de lliurament dels Premis de la SCQ en Recerca, Educació i Divulgació 2025: a) Daniel Maspoch Comamala, premi a l'Excel·lència Científica; b) Xavier Giménez Font, premi a l'Activitat Divulgadora; c) Marc Garcia Borràs, premi al Talent Científic Emergent, i d) José Jaime Baldoví, premi al Talent Científic Emergent. Fotografies cedides per l'IEC.

Premi Nitti-Casassas convocat per la Societat Catalana de Química i la Societat de Química Italiana

Amb l'objectiu de reforçar la cooperació internacional, la Societat Catalana de Química (SCQ) va signar un acord bilateral amb la Societat de Química Italiana (SCI) pel qual la SCQ ha de reconèixer, cada dos anys, un químic o química destacat de la SCI. El reconeixement inclou la invitació a oferir diverses conferències en universitats o centres de recerca de prestigi dels territoris de parla catalana. De manera recíproca, i en els anys alterns, la SCI ha de convidar un químic o química català a impartir conferències en institucions de recerca italianes.

Acte de lliurament del Premi Nitti-Casassas a la professora Luisa De Cola en el moment en què es va connectar a l'acte per rebre el premi. Fotografia cedida per l'IEC.

En aquesta primera edició, va correspondre a la SCQ distingir un científic o científica italià de renom. Concretament, es va atorgar el primer Premi Nitti-Casassas a la professora Luisa De Cola, de la Universitat de Milà. En l'acte de lliurament, que va tenir lloc el 26 de juny, es va fer el reconeixement a la professora De Cola, que es va connectar a l'acte en estríming.

XXII Conferència Europea de Química Analítica Euroanalysis 2025

La XXII Conferència Europea de Química Analítica Euroanalysis 2025 es va celebrar al Centre de Convencions Internacional de Barcelona, del 31 d'agost al 4 de setembre. La conferència és un congrés bianual emblema de la Divisió de Química Analítica (DAC) de la Societat Química Europea (EuChemS), que, en l'edició del 2025, ha organitzat la Societat Catalana de Química (SCQ) en territori català. El congrés va anar precedit de set cursos de temàtiques punteres dins l'àmbit de la química analítica, que van tenir lloc a l'edifici històric de la Universitat de Barcelona el 31 d'agost. La programació del congrés va incloure una conferència inaugural sobre la història de la química analítica a l'Estat espanyol, impartida pel professor Miquel Esteban Contada, de la Universitat de Barcelona, i tres conferències plenàries —a càrrec de la professora Laura Lechuga Gómez, de l'Institut Català de Nanociència i Nanotecnologia (ICN2); del professor Frédéric Lynen, de la Universitat de Gant (Bèlgica), i del professor Marek Tobiszewski, de la Universitat de Gdańsk (Polònia). També van impartir una ponència la professora Elia Psillakis, de la Universitat Tècnica de Creta (Grècia), guardonada amb el Premi Robert-Kellne, i el professor Guenter Gauglitz, de la Universi-

Assistents a la XXII Conferència Europea de Química Analítica Euroanalysis 2025. Fotografia cedida per Rosa Maria Marcé (SCQ).

tat Eberhard Karl de Tübingen (Alemanya), honorat amb el premi de la DAC de la EuChemS. El conjunt de la programació del congrés va incloure vint-i-una conferències convidades (*keynote conferences*), cent cinquanta-nou comunicacions orals, vuitanta-vuit comunicacions orals de joves investigadors i quatre-cents disset pòsters, amb un total de gairebé set-cents participants, que demostren la gran acollida que va tenir la iniciativa.

Reconeixement d'Emplaçaments Històrics Representatius de la Química en el Territori de Parla Catalana 2025

La distinció que la Societat Catalana de Química (SCQ) atorga a emplaçaments històrics (edificis, laboratoris, universitats, indústries, institucions, ciutats, explotacions, manufactures...) representatius de la química en el territori de parla catalana ha arribat ja a la cinquena edició. En aquesta convocatòria del 2025, la candidatura premiada ha estat la del Museu de Ceràmica La Rajoleta, d'Esplugues de Llobregat (<https://museus.esplugues.cat/la-rajoleta>), proposta presentada per la Direcció dels Museus d'Esplugues de Llobregat. Situat al cor del nucli històric de la ciutat, el Museu de Ceràmica La Rajoleta conserva les estructures i els forns originals de l'antiga fàbrica de ceràmica Pujol i Bausis, activa entre els anys 1850 i 1884. El museu forma part de la selecció dels 150 elements més emblemàtics del patrimoni industrial de Catalunya, i mostra el procés de producció de la ceràmica aplicada a l'arquitectura, especialment rellevant durant el període del Modernisme ca-

Detall de la placa del Museu de Ceràmica La Rajoleta. Fotografia cedida per Consol Blanch (SCQ).

talà. A més, La Rajoleta està integrat dins del Sistema Territorial del Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya.

L'acte de descobriment de la placa del Museu de Ceràmica La Rajoleta, que reconeix la seva rellevància com a emplaçament històric representatiu de la química, va tenir lloc el 12 de no-

vembre. Durant l'acte es va portar a terme una visita guiada per als assistents; es va pronunciar la ponència «La química aplicada a la ceràmica. El cas de La Rajoleta», a càrrec de la directora dels Museus d'Esplugues de Llobregat, i van tenir lloc els parlaments de Gregori Ujaque, president de la SCQ, i dels representants de l'Ajuntament d'Esplugues de Llobregat i de l'Institut d'Estudis Catalans (IEC).